

Examen HAVO

2010

tijdvak 2
woensdag 23 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

tevens oud programma

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 65 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Van Explosive nv is per 31 december 2008 het volgende gegeven:

- het maatschappelijk aandelenkapitaal bedraagt € 3.000.000,- en is verdeeld in aandelen met een nominale waarde van € 5,- per stuk;
- het geplaatste aandelenkapitaal bedraagt € 2.500.000,-;
- de reserves bedragen € 750.000,-;
- het vreemd vermogen bedraagt € 10.000.000,-;
- over 2008 bedraagt de winst vóór aftrek van vennootschapsbelasting € 1.300.000,-.

In 2008 vonden geen emissies van aandelen plaats en zijn geen eigen aandelen ingekocht.

- 2p **1** Bereken de intrinsieke waarde op 31 december 2008 van Explosive.

Gegeven zijn de tarieven voor 2008 van de vennootschapsbelasting:

Voor dat deel van de winst dat meer is dan	maar minder dan of gelijk is aan	is het tarief (in % van de winst)
€ 0	€ 275.000	20,0
€ 275.000,-		25,5

- 2p **2** Bereken het bedrag aan vennootschapsbelasting dat Explosive over de winst van 2008 moet afdragen aan de Belastingdienst.

Van de winst na aftrek van vennootschapsbelasting wordt € 383.625,- toegevoegd aan de algemene reserve. Het restant van de winst wordt beschikbaar gesteld als dividend.

- 1p **3** Bereken het dividendbedrag dat Explosive bij de winstverdeling van 2008 beschikbaar stelt.

De heer B.E. Legger bezit 100 aandelen Explosive. De dividendbelasting bedraagt 15%.

- 2p **4** Bereken het dividendbedrag over 2008 dat de heer B.E. Legger op zijn bankrekening ontvangt.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 4.

SDSO is een voetbalvereniging met al jaren een stabiel ledenaantal van 1.000.

Voor de presentatie van de financiële gegevens op de komende Algemene Ledenvergadering heeft de penningmeester de balansen opgesteld zoals weergegeven in informatiebron 1. Met behulp van deze balansen kan het resultaat over het boekjaar 1 juli 2008 tot en met 30 juni 2009 berekend worden.

- 1p **5** Bereken het resultaat over het boekjaar 2008-2009 en vermeld of dit positief of negatief is.
- 2p **6** Leg met behulp van informatiebron 2 uit of de bestuursleden van SDSO in principe wel of niet hoofdelijk aansprakelijk zijn voor schulden van de vereniging.

Enkele jaren geleden zijn de leden tijdens een Algemene Ledenvergadering akkoord gegaan met het voorstel van het bestuur om de oude vergaderruimte, alsmede de oude kleedkamers te slopen en te vervangen door nieuwbouw. Er wordt sindsdien met twee staten van baten en lasten gewerkt: één exclusief de nieuwbouw en één van de nieuwbouw zelf. Tevens is toen besloten dat bij een begroot negatief totaal resultaat van de vereniging een contributieverhoging kan plaatsvinden (mits goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering).

In informatiebron 3 is de begroting van de baten en lasten (exclusief de nieuwbouw) voor het boekjaar 2009-2010 opgenomen. De penningmeester maakt voor de baten en lasten met betrekking tot de nieuwbouw een aparte begroting. Hierover gaan de vragen 7 tot en met 12. De gegevens van de nieuwbouw staan in informatiebron 4.

- 1p **7** Bereken voor 2009-2010 het bedrag van de huurbaten van de nieuwbouw.
- 2p **8** Bereken, mede met behulp van de balanspost Lening van de Gemeente uit informatiebron 1, hoeveel jaar de nieuwbouw per 1 juli 2009 al in gebruik is.
- 1p **9** Bereken voor 2009-2010 de bijdrage van de hoofdsponsor.
- 2p **10** Bereken voor 2009-2010 de totale interestlasten met betrekking tot de leningen die afgesloten zijn voor de nieuwbouw.
- 4p **11** De afschrijvingslasten over 2009-2010 zijn gelijk aan die in 2008-2009. Bereken over 2008-2009 het bedrag van de afschrijving nieuwbouw. Gebruik hierbij gegevens uit de informatiebronnen 1, 3 en 4. Vul hiertoe de uitwerkbijlage in die bij deze vraag hoort.
- 2p **12** Bereken over 2009-2010 het te verwachten saldo van de baten en lasten van de nieuwbouw. Vul hiertoe de uitwerkbijlage in die bij deze vraag hoort.

Op de Algemene Ledenvergadering wordt het begrote totale resultaat (dus inclusief nieuwbouw) voor het boekjaar 2009-2010 besproken. Namens het bestuur deelt de voorzitter mee dat er, gezien de begrote financiële situatie, een voorstel wordt gedaan om de contributie te verhogen. Hierdoor zal er voor het boekjaar 2009-2010 geen begroot negatief resultaat meer zijn.

De contributieverhoging wordt uitgedrukt in een percentage van de totale contributie volgens de begroting 2009-2010.

2p **13** Bereken deze noodzakelijke contributieverhoging in procenten.

De voorzitter brengt het voorstel in stemming. Op de vergadering zijn 800 leden aanwezig, waarvan er 750 leden een geldige stem uitbrengen. Daarvan zijn 370 leden tegen het voorstel. De overige waren voor het voorstel.

3p **14** Leg met behulp van informatiebron 2 uit of het voorstel van het bestuur wel of niet aangenomen zal worden.

Opgave 3

Handelsonderneming FREETIME verkoopt één type tuinstoel. De verkoopprijs van één tuinstoel is als volgt samengesteld:

inkoopprijs	€ 12,00
brutowinstopslag	<u>€ 4,81</u>
verkoopprijs excl. btw	€ 16,81
btw	<u>€ 3,19</u>
verkoopprijs incl. btw	€ 20,00

Voor de vaststelling van de verkoopprijs wordt de brutowinstopslag uitgedrukt in een percentage van de verkoopprijs exclusief btw.

- 1p **15** Bereken het brutowinstopslagpercentage zoals dat door FREETIME wordt gehanteerd.

Verwachte gegevens voor 2009:

- Zowel het aantal ingekochte tuinstoelen als de afzet is 50.000 stuks.
- Inkoopkosten € 26.000,- exclusief btw.
- Overheadkosten € 162.000,- exclusief btw.

- 2p **16** Bereken de verwachte nettowinst voor 2009.

Gerealiseerde gegevens over 2009:

- Er zijn 56.000 tuinstoelen ingekocht voor een prijs per stuk van € 11,- exclusief btw.
- Er werden 56.000 stuks verkocht voor een prijs per stuk van € 19,04 inclusief 19% btw.
- Inkoopkosten € 30.000,- exclusief btw.
- Overheadkosten € 187.000,- exclusief btw.

- 2p **17** Bereken de gerealiseerde nettowinst over 2009.

- 2p **18** Noem aan de hand van de verstrekte gegevens de twee oorzaken waardoor de gerealiseerde nettowinst over 2009 hoger is dan de verwachte nettowinst voor 2009.

Opgave 4

KPN is een bedrijf dat in 2008 overvloedige liquide middelen bezat. Zij gebruikte dit geld om een deel van haar eigen geplaatste aandelen terug te kopen via de effectenbeurs.

Op de balans heeft de inkoop van eigen aandelen precies het tegenovergestelde effect als een plaatsing van nieuwe aandelen.

- 1p **19** Welke ondernemingsvorm hebben de bedrijven waarvan de aandelen zijn genoteerd aan de effectenbeurs?

Het inkopen van eigen aandelen door KPN kan een positief gevolg hebben voor de beurskoers van het aandeel KPN. Het inkopen van eigen aandelen heeft een negatief gevolg voor de solvabiliteit van KPN.

- 2p **20** Leg uit waarom door het terugkopen van eigen aandelen de beurskoers van het aandeel kan stijgen.

- 2p **21** Leg uit dat de solvabiliteit van KPN verslechtert door het terugkopen van eigen aandelen.

Stel dat KPN bij haar winstuitkering vasthoudt aan een vast bedrag aan dividend per aandeel zoals in de voorgaande jaren.

- 2p **22** Leg uit dat van het terugkopen van haar eigen aandelen een gunstig effect uitgaat op de toekomstige liquiditeitspositie van KPN.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 5 tot en met 8.

Na zijn hbo-opleiding “Multimedia Design en Technology” werkt Peter van Moers parttime bij een internetmarketingbureau. Zijn netto uurloon bedraagt € 10,-.

Peter overweegt het starten van een eigen bedrijf in de multimediabranche. Naast zijn parttimebaan zou hij dan gemiddeld 8 uren per week in zijn eigen bedrijf werken. Peter zal een eigen bedrijf beginnen als hij minstens een verwacht bedrag (na aftrek van de inkomstenbelasting) van € 15,- per gewerkt uur zal overhouden.

Peter is van plan om zijn bedrijf onder de handelsnaam PVM-MULTIMEDIA te laten inschrijven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Via internet heeft hij in het Handelsregister gekeken of deze handelsnaam al wordt gebruikt. In informatiebron 6 staat het overzicht van de gevonden namen waarin de lettercombinatie PVM voorkomt. In informatiebron 5 zijn de eisen vermeld waaraan een handelsnaam dient te voldoen.

- 2p **23** Voldoet de handelsnaam PVM-MULTIMEDIA aan de twee gestelde eisen? Betrek in de motivatie elk van de twee eisen.

De overheid stimuleert het starten van (kleine) ondernemingen onder andere door middel van belastingvoordelen. In informatiebron 7 worden twee van deze ondernemersfaciliteiten genoemd:

- de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek;
- de kleine-ondernemersregeling omzetbelasting (btw).

- 1p **24** Toon met behulp van de informatiebronnen 7 en 8 aan waarom Peter niet in aanmerking komt voor de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek in 2010.

Peter gaat er vanuit dat hij wel in aanmerking komt voor de kleine-ondernemersregeling omzetbelasting (btw).

- 5p **25** Bereken met behulp van de informatiebronnen 7 en 8 het bedrag van de vermindering voor 2010. Vul hiertoe de bij deze vraag behorende uitwerkbijlage in.

- 3p **26** Stel met behulp van informatiebron 8 de verwachte resultatenrekening voor 2010 op. Vul hiertoe de bij deze vraag behorende uitwerkbijlage in.

Volgens informatiebron 7 moet bij het berekenen van de inkomstenbelasting het bij vraag 25 berekende bedrag als ‘voordeel’ bij de winst worden opgeteld.

Peter verwacht dat hij gemiddeld 38% inkomstenbelasting moet betalen over het totaal bedrag van de vermindering en het winstsaldo over 2010.

- 2p **27** Bereken het verwachte bedrag, na aftrek van de inkomstenbelasting, dat Peter overhoudt in 2010. Vul hiertoe de bij deze vraag behorende uitwerkbijlage in.

- 2p **28** Peter is van plan om in 2010 in totaal 49 weken te werken.
Leg met behulp van een berekening uit of Peter zijn eigen bedrijf wel of niet zal starten.

Opgave 6

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Hieronder staan de balansen van de groothandel in bouwmaterialen Home Total (getallen × € 1.000,-).

Debet	31 december 2009		31 december 2008	
Gebouwen	3.200		3.000	
Afschrijving gebouwen	<u>1.350</u>		<u>1.200</u>	
		1.850		1.800
Transportmiddelen	1.750		1.500	
Afschrijving transportmiddelen	<u>750</u>		<u>600</u>	
		1.000		900
Vorraden		1.480		1.400
Debiteuren		320		300
Overige vorderingen		220		230
Liquide middelen		<u>80</u>		<u>95</u>
		<u>4.950</u>		<u>4.725</u>

Credit	31 december 2009		31 december 2008	
Maatschappelijk aandelenkapitaal	3.500		3.500	
Aandelen in portefeuille	<u>1.000</u>		<u>1.000</u>	
		2.500		2.500
Reserves		700		700
6,0% Onderhandse lening		450		525
Rekening-courantkrediet		60		480
Crediteuren		400		300
Overige schulden		40		220
Winst 2009		<u>800</u>		
		<u>4.950</u>		<u>4.725</u>

De balanspost Reserves kan onder andere ontstaan zijn doordat de in het verleden behaalde winsten niet volledig zijn uitgekeerd.

- 2p **29** Noem nog twee andere oorzaken waardoor de balanspost Reserves zou kunnen toenemen.

- De winst werd gelijkmatig verdeeld over het jaar opgebouwd.
- 2p **30** Bereken over 2009 de rentabiliteit van het gemiddeld eigen vermogen (*zie formuleblad*).
- Jaarlijks vinden op 1 mei de aflossing en interestbetaling van de 6,0% Onderhandse lening plaats. De overige veranderingen van het vreemd vermogen vinden halverwege 2009 plaats.
- 2p **31** Bereken de interestkosten van de 6,0% Onderhandse lening over 2009.
- De overige kosten van het vreemd vermogen waren € 40.000,- over 2009.
- 3p **32** Bereken over 2009 de rentabiliteit over het gemiddeld totaal vermogen (*zie formuleblad*).

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.